

2022-10-26

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: UBN 2022-00204

Kunskapsresultat i årskurs 9 i Nacka kommun läsåret 2021/22

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Slutbetygen i årskurs 9 läsåret 2021/22 fortsätter vara lika höga som föregående år i Nacka kommun, med 95 procent som uppnådde gymnasiebehörighet och 90 procent som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen. Genomsnittligt meritvärde var 267 meritvärdespoäng, vilket motsvarar mer än C i betygsnivå i grundskolans samtliga 17 ämnen. Det visar Skolverkets statistik som omfattar såväl fristående som kommunala grundskolor.

De genomsnittliga slutbetygen på kommunnivå är också mycket stabila över tid och höga i förhållande till såväl Stockholms läns- som riksgenomsnittet. Andelen elever som klarat alla grundskolans ämnen är den sjunde högsta på kommunnivå i landet. Sammantaget uppnås därmed tre av Nacka kommuns fyra uppsatta mål för slutbetygen i årskurs 9.

Skillnaderna i genomsnittligt slutbetyg för flickor och pojkar i Nacka kommun är små, framförallt när det gäller gymnasiebehörigheten. Skillnaderna är dock tydliga mellan elevgrupperns genomsnittliga resultat vid uppdelning utifrån föräldrarnas högsta utbildningsbakgrund. Det tyder på att undervisningen i ännu högre utsträckning än idag skulle kunna utformas med hänsyn till elevers olika behov och förutsättningar. Utbildningsenheten kommer på olika sätt fortsätta att följa upp kunskapsresultaten i grundskolan utifrån både målen om hög måluppfyllelse och att skolan klarar sitt kompenserande uppdrag.

Ärendet

I denna tjänsteskrivelse redovisas kunskapsresultat i form av slutbetygen från årskurs 9 för elever som avslutade grundskolan våren 2022. Redovisningen sker på skol-, kommun- läns- och riksnivå samt för vissa elevgrupper. I flera fall redovisas jämförelser över tid. Samtliga uppgifter avser genomsnittliga resultat som Skolverket publicerar och som ingår i Sveriges officiella statistik.

Skolverkets statistik avser slutbetygen vid läsårets slut. Betyg från sommarskola samlas inte in på nationell nivå och ingår därför inte, varför de redovisade resultaten underskattar de verkliga årskurs 9-resultaten något. Den information som utbildningsenheten har genom ansvaret för att fördela statsbidrag för sommarskolor är att totalt 19 elever folkbokförda i Nacka och med placering i en grundskola i Nacka kommun har gått i sommarskola efter läsårets slut, i juni 2022. Av dessa har åtta placering vid ett nationellt program i september 2022 och har således uppnått gymnasiebehörighet.

Alla elever, oavsett var de är folkbokförda, som erhållit slutbetyg vid en fristående eller kommunal högstadieskola i Nacka kommun ingår i redovisningen. Elever med okänd bakgrund, det vill säga som saknar uppgift om personnummer för att de ännu inte blivit folkbokförda i Sverige, ingår inte i redovisningen av resultat utifrån föräldrars utbildningsbakgrund. Alla övriga resultat redovisas i detta ärende för alla elever, det vill säga inklusive såväl elever med okänd bakgrund som nyanlända elever, som kommit till Sverige de senaste fyra åren. Enligt Skolverket var det totalt 22 elever som var nyanlända eller med okänd bakgrund och som avslutade årskurs 9 i Nacka kommun vid läsårets slut.

Nedan redovisas de genomsnittliga betygsresultaten på skol-, kommun- läns- och riksnivå samt för vissa elevgrupper. I flera fall redovisas jämförelser över tid.

Andel elever som klarat alla ämnen, gymnasiebehörighet och genomsnittlig betygsnivå

Grundskolans nationella kunskapsuppdrag innebär att alla elever, oavsett bakgrund, ska ges förutsättningar att klara alla ämnen och därutöver utvecklas så långt möjligt.¹ Grundskolan ska också förbereda för vidare studier och således

---

¹ Med "att klara alla ämnen" avses att ha uppnått betygsnivå E eller högre i alla grundskolans 17 ämnen (för elever som inte har läst moderna språk 16 ämnen). Vid beräkning av genomsnittlig betygsnivå eller meritvärde siffreräts betygen med E=10, D=12,5, C=15 B=17,5 och A=20, vilket innebär att lägsta genomsnittliga meritvärde med godkända betyg i alla ämnen är 170 medan högsta möjliga meritvärde är 340.

leda fram till behörighet för att komma in på ett nationellt program i gymnasieskolan.²

De tre resultatmått för årskurs 9 som finns tillgängliga i Sveriges officiella statistik och som kan sägas avspegla ovan nämnda uppdrag är de som i Nacka kommun också används som indikatorer i strävan att uppnå kommunens övergripande mål om bästa utveckling för alla och maximalt värde för skattepengarna. Kommunens målvärden för andel elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen respektive gymnasiebehörighet kan också ses som delmål i förhållande till att alla elever ska klara grundskolans alla ämnen och gymnasiebehörighet och därmed lämna grundskolan förberedda för såväl ett aktivt deltagande i samhället som för framtida studier.

Tabell 1 Slutbetyg i årskurs 9 i Nacka kommun (samtliga skolor), per huvudmannatyp och kön, år 2021-2022

	Antal elever	Andel (%) klarat alla ämnen		Andel (%) gymnasiebehöriga		Genomsnittligt meritvärde	
		2022	2021	2022	2021	2022	2021
Nacka kommun	1 539	90,4	90,1	95,1	94,8	267	267
Fristående skolor	556	95,3	91,6	98,2	97,0	276	275
Kommunala skolor	983	87,7	89,3	93,4	93,7	263	262
Flickor	754	91,1	90,2	95,1	94,6	274	277
Pojkar	785	89,8	90,1	95,2	95,1	261	257
<i>Stockholms län</i>	<i>28255</i>	<i>80,1</i>	<i>81,1</i>	<i>89,1</i>	<i>90,2</i>	<i>247</i>	<i>249</i>
<i>Riket</i>	<i>120525</i>	<i>74,1</i>	<i>76,1</i>	<i>85,0</i>	<i>86,2</i>	<i>229</i>	<i>232</i>

Det var 95,1 procent av eleverna som avslutade årskurs 9 i Nacka med gymnasiebehörighet (94,8 procent för ett år sedan). Motsvarande resultat i Stockholms län var 80,1 procent och i riket 74,1 procent. Eleverna uppnådde ett genomsnittligt meritvärde om 267 meritpoäng (oförändrat). Andelen som klarat alla grundskolans ämnen var 90,4 procent (90,1 procent för ett år sedan). Skolorna med fristående huvudmän har som grupp genomgående högre genomsnittliga resultat än de kommunala skolorna. Skillnaderna i genomsnittsresultat är liten mellan flickor och pojkar, i synnerhet vad gäller behörigheten till nationellt program i gymnasieskolan. Resultaten visas i tabell 1, där läns- respektive riksgenomsnittet finns med som jämförelse.

I tabell 2 visas motsvarande resultat på skolnivå för samtliga kommunala och fristående skolor med årskurs 9 i Nacka kommun under läsåret.

² För behörighet till samtliga nationella program i gymnasieskolan krävs betyget E i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska. Därutöver krävs betyget E i ytterligare fem ämnen för behörighet till ett nationellt yrkesprogram alternativt åtta ämnen för behörighet till ett nationellt högskoleförberedande program.

Tabell 2 Skolors genomsnittliga slutbetyg i Nacka för elever som avslutat grundskolan år 2022

Skola	Antal elever	Andel (%) klarat alla ämnen	Andel (%) gymnasiebehöriga	Genomsnittligt meritvärde
Björknässkolan	144	81,9	92,4	249
Centrumskolan	..	..	..	..
Ebba Braheskolan	50	90	~100	280
Eklidens skola	281	91,5	95,4	272
Idunskolan Östra Sthlms Waldorfskola	29	100	100	269
Internationella Engelska Skolan Nacka	148	95,3	~100	277
Kunskapsskolan Nacka	112	100	100	279
Kunskapsskolan Saltsjöbaden	55	98,2	~100	294
Myrsjöskolan	239	94,1	96,2	273
Noblaskolan Järla Sjö	59	89,8	~100	271
Noblaskolan Saltsjö-Boo	103	93,2	~100	263
Orminge skola	..	.	.	..
Saltsjöbadens Samskola	132	85,6	92,4	260
Skuru skola	53	84,9	~100	260
Stavsborgsskolan	123	83,7	90,2	253

Notera: Om antalet ej behöriga är 1- 4 elever så visas andelen behöriga med ~100. Om uppgiften baseras på färre än tio elever så dubbelprickas den (..) medan uppgift saknas betecknas med en prick (.).

På skolnivå varierar andelen som klarat alla ämnen från 82 till 100 procent och gymnasiebehörigheten från 90 till 100 procent. Genomsnittligt meritvärde varierar från 249 till 294 meritvärdespoäng. Genom att några av de minsta skolorna verksamma i Nacka kommun har stängts de senaste åren har skillnaderna mellan skolor minskat.

Det lägsta genomsnittliga betygsresultatet bland skolorna i Nacka är i de tre resultatmåtteten högre eller i nivå med länsgenomsnittet och betydligt över riksgenomsnittet. Även om det finns variation i genomsnittligt resultat mellan skolor i Nacka är den lägsta resultatnivån alltså hög.

Måluppfyllelse i förhållande till kommunens mål

I tabell 3 framgår de av kommunens indikatorer som avser slutbetygen från grundskolan, det vill säga årskurs 9-betygen år 2022. Såväl utfall som mål är i samtliga fall oförändrade jämfört med förra året. Det innebär att de uppsatta målen nås i tre av fyra fall. Liksom tidigare är det mål som inte uppnås det som avser 97 procents gymnasiebehörighet. I nästa avsnitt redovisas utvecklingen över tid för de tre indikatorerna andel elever som når kunskapskraven i alla ämnen, gymnasiebehörighet samt genomsnittligt betygsnivå. Indikatorn som avser att

Nacka ska vara i topp-tio visas inte över tid, eftersom utfallet varit detsamma (plats 7 av 10 av samtliga kommuner) från år till år.

Tabell 3 Utfall och mål för Nacka kommuns indikatorer som avser slutbetygen i årskurs 9, år 2022

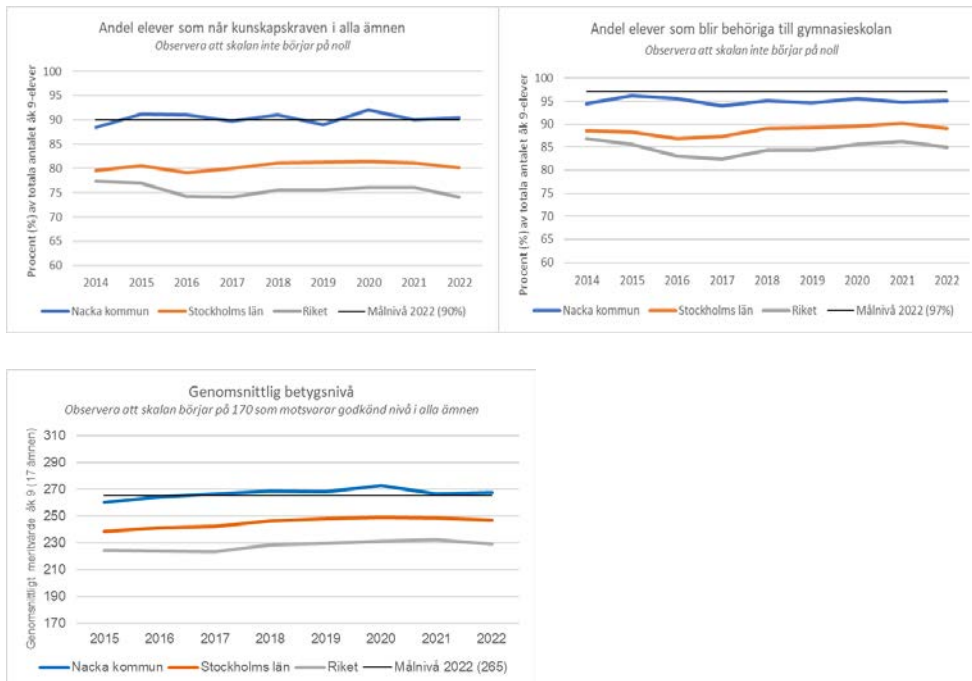
MAXIMALT VÄRDE FÖR SKATTEPENGARNA			
Nackas skolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner		Utfall 2022	Mål 2022
	Bland de tio bästa kommunerna i landet när det gäller andel elever som når kunskapskraven i alla ämnen i åk 9	Plats 7	Plats 1–10
Alla elever klarar skolan inom avsedd tid		Utfall 2022	Mål 2022
	Andel elever som når kunskapskraven i alla ämnen i åk 9	90 %	90 %
BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla elever utvecklas maximalt		Utfall 2022	Mål 2022
	Andel elever i åk 9 som blir behöriga till gymnasieskolan	95 %	97 %
	Genomsnittlig betygsnivå (åk 9)	267	265

Resultat över tid

Det är även av intresse att följa utvecklingen över längre tid. Nedan redovisas hur de tre av kommunens indikatorer som avser om kunskapskraven uppnåtts i alla ämnen, gymnasiebehörighet och genomsnittlig betygsnivå utvecklats över tid i Nacka kommun, Stockholms län och riket.

De tre figurerna nedan visar att de genomsnittliga kunskapsresultaten i årskurs 9 är på en stabilt hög nivå i Nacka, oavsett vilket mått det gäller. Figurerna visar också att motsvarande genomsnittliga resultat på läns- och riksnivå är på lägre nivå, uppvisar större variation och en viss nedgång jämfört med förra året, till skillnad från i Nacka kommun.

Figur 1 Slutbetyg årskurs 9 över tid, genomsnitt för Nacka kommun (samtliga skolor), Stockholms län och Riket samt Nacka kommuns målnivå år 2022 för respektive indikator

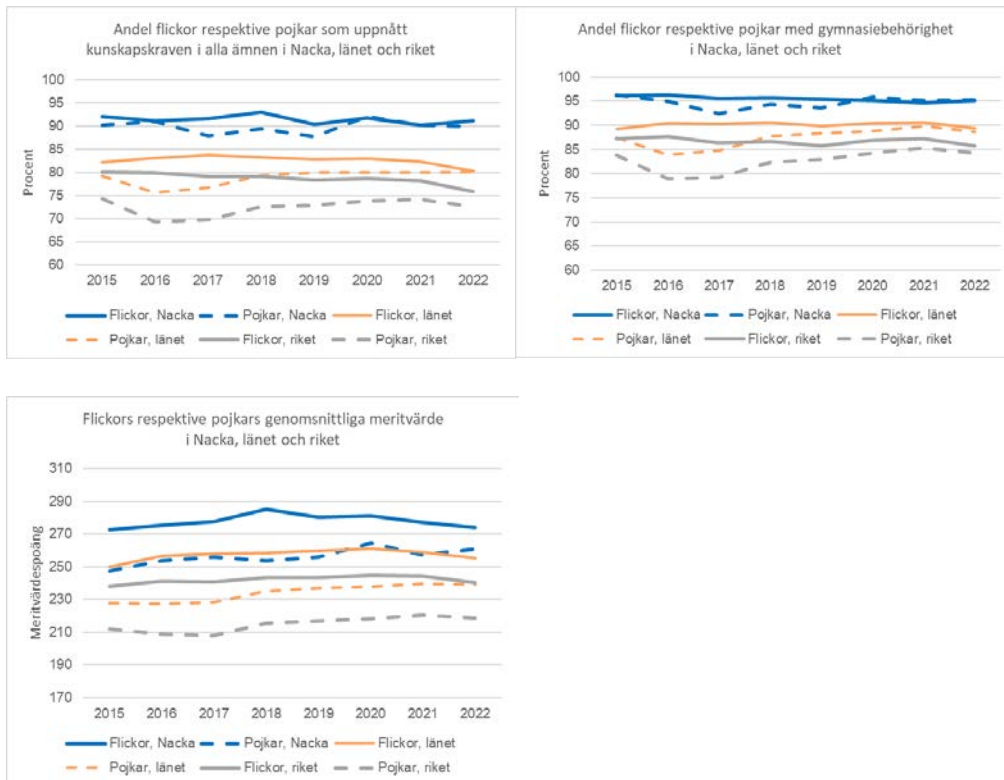

Värt att notera är att gymnasiebehörigheten i Nacka kommun är stabilt hög samtidigt som andelen elever som klarar alla ämnen också är det. Det tyder på att det nationella kunskapsuppdraget som helhet klaras relativt väl genom att den höga gymnasiebehörigheten inte ser ut att drivas av en tendens att elever i ökad utsträckning får undervisning i färre ämnen (för att kunna fokusera på enbart det som leder till behörighet, så kallad anpassad studiegång).

Flickors och pojkars resultat

Liksom förra året är skillnaderna mellan flickors och pojkars genomsnittliga gymnasiebehörighet i Nacka kommun nära noll (flickorna 95,1 procent, pojkarna 95,2 procent). Skillnaderna mellan könen har minskat över tid också på läns- och riksnivå, men i de fallen finns fortfarande ett visst försprång för flickorna i förhållande till pojkarna i att uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Figur 2 Slutbetyg i årskurs 9 för flickor respektive pojkar i Nacka kommun, Stockholms län och riket 2015-2022. *Observera att skalan inte börjar på noll.*

Notera: Att ha klarat alla ämnen med lägsta betygsnivå för godkänt (E) motsvarar ett genomsnittligt meritvärde av 170 meritvärdespoäng. Högsta betygsnivån (A) i alla ämnen motsvarar 340 meritvärdespoäng.

Flickornas genomsnittliga meritvärde var dock fortsatt högre än pojkarnas – 274 för flickorna, 261 för pojkarna. Det var också en något högre andel flickor än pojkar som klarade alla ämnen – 91,1 procent jämfört med 89,8 procent.

Resultat för elever utifrån föräldrarnas högsta utbildningsnivå

Förutom att skolan påverkar elevers resultat finns också annat som har betydelse för resultaten. Exempel på det senare är att flickor tenderar ha högre resultat än pojkar. Föräldrarnas utbildningsnivå är ett annat exempel. I Sverige har också antalet år i svensk skola visat sig ha betydelse, med större negativ påverkan på resultaten ju kortare tid utlandsfödda elever haft i svensk skola sedan ankomsten till Sverige.

Skolan har ett viktigt kompensatoriskt uppdrag, för att motverka att skillnader i elevers förutsättningar hemifrån eller bakgrund i övrigt ska ha betydelse för deras kunskapsresultat. Utbildningsenheten har inte information som gör det möjligt att kontrollera i vilken utsträckning kunskapsresultaten beror på skillnader i elevers förutsättningar och bakgrund. Ett sätt att ändå närma sig frågan om i vilken

utsträckning det kompensatoriska uppdraget klaras är att jämföra den officiella statistik som finns för elevers genomsnittliga resultat efter uppdelning utifrån föräldrarnas högsta utbildningsnivå.³

Figuren nedan visar att det finns stora skillnader beroende på om föräldrarnas högsta utbildningsnivå är gymnasial eller eftergymnasial. Andelen elever som klarat alla ämnen när de lämnade grundskolan år 2022 var i genomsnitt 79 procent i Nacka i gruppen med föräldrar med högst grundskole- eller gymnasial utbildningsnivå, medan den var 94 procent i gruppen där minst en förälder hade eftergymnasial utbildningsnivå. Skillnaden i genomsnittligt meritvärde för de två elevgrupperna i Nacka motsvarar skillnaden mellan godkänd och icke godkänd kunskapsnivå i fyra ämnen, 40 meritvärdespoäng (236 för den först nämnda gruppen jämfört med 276 för den sist nämnda gruppen).

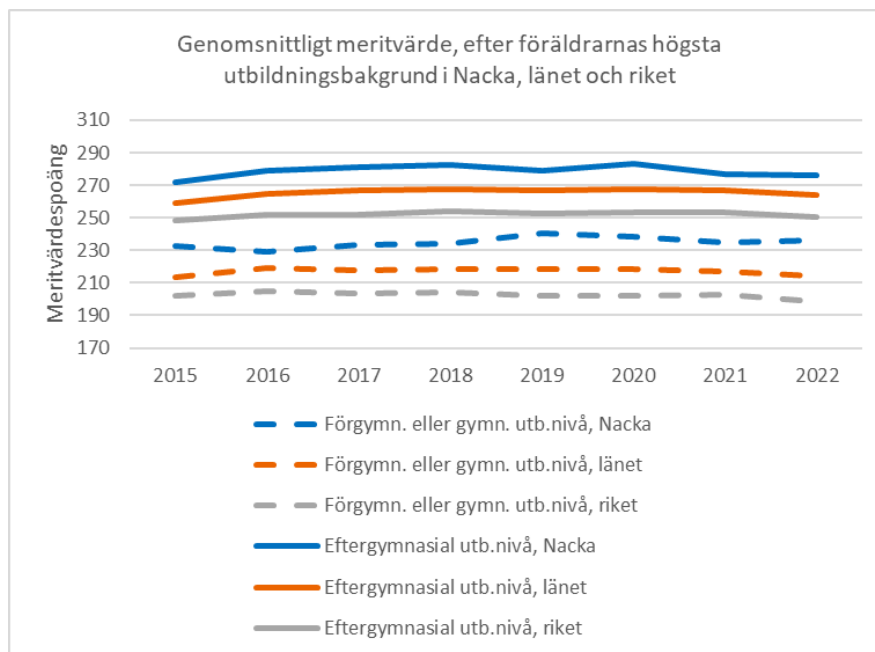
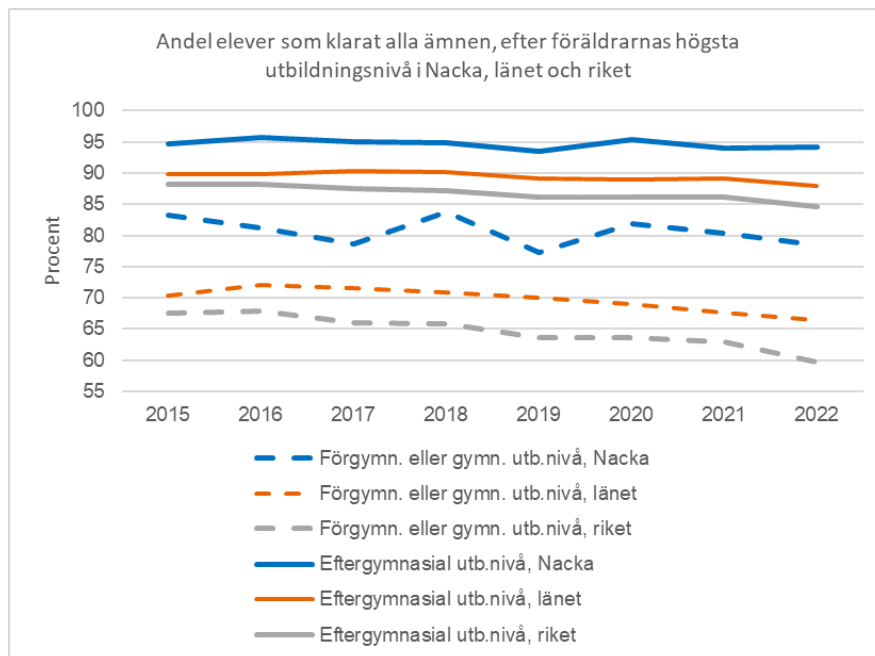
I Stockholms län och framförallt i riket är skillnaderna ännu större. På riksnivå handlar skillnaden i genomsnittligt meritvärde för de två grupperna om 53 meritvärdespoäng och i andel elever som klarat alla ämnen om 25 procentenheter. Nacka uppvisar vidare betydligt högre genomsnittsresultat för gruppen elever vars föräldrar har den lägre utbildningsnivån jämfört med Stockholms län och riket. Vid sådan jämförelse behöver man dock tänka på att sammansättningen *inom* elevgruppen kan skilja sig åt genom en lägre andel lågt utbildade föräldrar (högst grundskolenivå) i Nacka än på läns- respektive riksnivå.

---

³ Med förgymnasial eller gymnasial utbildningsnivå avses att föräldrarnas högsta utbildningsnivå motsvarar genomgången folkskola/grundskola eller gymnasial utbildning. Med eftergymnasial utbildningsnivå avses att minst en förälder har eftergymnasial utbildning.

Figur 3 Slutbetyg i årskurs 9 för elever uppdelade utifrån föräldrarnas högsta utbildningsnivå (grund-/gymnasial respektive eftergymnasial utbildningsnivå) i Nacka kommun, Stockholms län och riket, år 2015-2022. *Observera att skalan inte börjar på noll.*

Utbildningsenhetens bedömning

Nackas kunskapsresultat när det gäller slutförhållanden från grundskolan fortsätter vara mycket höga och stabila över tid. Positivt är också att det är en hög nivå inte bara på gymnasiebehörigheten utan även vad gäller andelen elever som uppnår kunskapskraven i alla grundskolans ämnen. Det är i Nacka också små skillnader i genomsnittsresultat för flickor och pojkar i gymnasiebehörigheten.

Dessa positiva bilder av resultaten på kommunnivå innebär dock inte att det saknas områden att förbättra. Genom strukturellt goda förutsättningar, bland annat hög utbildningsnivå i befolkningen, bör också förväntningar finnas på höga genomsnittliga resultat i skolan.

Om det kompensatoriska uppdraget lyckas fullt ut ska det inte finnas tydliga skillnader mellan elevgrupperns genomsnittliga kunskapsresultat, vilket det fortfarande gör beroende på föräldrarnas utbildningsbakgrund. Faktorer som på sikt kan komma att bidra till förbättrade förutsättningar att klara det kompensatoriska uppdraget är den extra studiestöd tid som alla skolor numera ska erbjuda eleverna två timmar per vecka (det är dock frivilligt att delta för eleverna). Utbildningsnämnden har i mål och budget för år 2023 förslagit förändringar av strukturtillägget i likvärdighetsresursen, som syftar till att kompensera för sådana strukturella faktorer som skolorna själva inte råder över men som kan påverka förutsättningarna för eleverna att uppnå hög måluppfyllelse. Utbildningsenheten avser också att fortsätta följa och visa upp kunskapsresultat för olika elevgrupper för att belysa såväl i vilken utsträckning som hög måluppfyllelse nås såväl som om det kompensatoriska uppdraget klaras, vilket är nödvändigt för att skolan ska vara likvärdig.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet innehåller inga beslut med ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Ärendet utgår från barnperspektivet och redogör för elevernas måluppfyllelse läsåret 2021/22 i årskurs 9. Kontinuerlig uppföljning av elevernas kunskapsresultat bidrar med underlag kring skolans kärnuppdrag och syftar till att vara till nytta i det systematiska kvalitetsarbetet för att öka måluppfyllelsen.

Ärendet innehåller däremot inga beslut med konsekvenser för barn.

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Åsa Arnell
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten